

Мр Драгица Ожеговић

ИНТЕГРИСАНА НАСТАВА У ПЕДАГОШКОЈ ТЕОРИЈИ И НАСТАВНОЈ ПРАКСИ

**Ми учитељи учимо дјецу.
Пошто их подучавамо разумијемо како мисле,
како уче. Или нам се то само чини.**

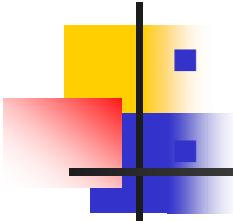
Ed Labinowicz

Шта је условило појаву интегрисане наставе ?

Најчешћи приговори традиционалној школи:

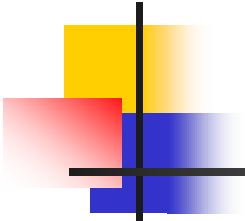
- све даља од дјетета,
- све више у нескладу с његовим развојно детерминисаним карактеристикама и способностима,
- у супротности са временом у којем живи и за које се спрема,
- преоптерећује обиљем знања и података,
- премало развија психичке процесе, критичан однос према свијету и догађајима у њему,
- највећи дио времена у настави ученик је усмјерен на слушање и вјежбање памћења.

РЕФОРМСКИ ПОКРЕТИ

-
- друга половина 19. и почетак 20. вијека
 - скупна настава - разне реформске струје у Њемачкој и Аустрији на крају 19. и почетком 20.вијека,
 - заједничка тежња - елиминисање слабости предметне наставе,
 - Бертолд Ото - тражи везу школе и живота,
 - превазилажење границе међу предметима,
 - ставља у први план одређену тему која се обрађивала кроз дискусију (ученици, наставници, родитељи),
 - увођење у наставу актуелних питања (расправа док траје интерес за њега),
 - активнију улогу ученика при избору садржаја,
 - приснији однос између ученика и наставника .

РЕФОРМСКИ ПОКРЕТИ

План Петра Петерсона (варијанта скупне наставе)

-
- нема разреда — групе (млађа, средња, старија),
 - нема предмета — животно важни курсеви,
 - истиче значај учениковог питања у настави,
 - ученик поставља питање на које одговара други ученик,
 - наставник је водитељ разговора (поставља додатно питање, тражи објашњење, прекида разговор).

Пројект метод

- нема наставних предмета,
- нема фронталног облика рада,
- ученици бирају пројекте, с наставником праве план рада,
- раде у групама,
- учествују у вредновању резултата свога рада .

РЕФОРМСКИ ПОКРЕТИ

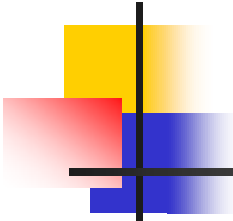

Комплексни систем

~~(Совјетски савез, после октобарске револуције)~~

- укидање предметне наставе,
- обрада цјеловитих животних проблема (комплекса),
- укидање 45-минутног наставног часа,
- непосредно учешће ученика у производном раду (лабораторијско-бригадни систем).

ПОЈАМ

-
- Интеграција наставе- /integration instruction , integritete)
“значајна сувремена методолошка и педагошка одредница реформе школе у свијету уопће.”

“Тај је израз и појам само заједнички назив за бројне интеграцијске процесе и поступке у школи и настави као што је:

- интеграција наставних садржаја,
- персонална интеграција ученика у различитим бројчаним формацијама ,
- персонална интеграција наставника у тимском раду,
- интеграција школе и удруженог рада у материјанлој и друштвеној дјелатности,
- интеграција школе и мјесне друштвене средине.....”

/Педагошка енциклопедија – ЗУНС- Београд, 1989./

САВРЕМЕНА ИСКУСТВА

Валдорфска школа (994 Валдорфске школе, 140 вртића, 120 установа за особе с посебним потребама и 68 установа за образовање учитеља)

циљеви усклађени са узрастом и тјелесним и духовним потребама и способностима ученика,

- настава се организује по епохама, (један предмет или тема се обрађују двапут годишње, у трајању 3- 4 седмице).
- садржаји се континуирано проучавају (предметна цјелина) - од неколико дана до више седмица (обично четири),
- претежно учење из примарних извора (природа), дијелови природе донесу се у школу,
- логоровање, екскурзије,
- ученици сами креирају своје уџбенике,
- у школском дворишту пекара, млин, пластеник,
- наставник пише опширан опис активности сваког ученика на крају школске године,
- годишње посети родитељски дом ученика,
- организују се Дани родитеља у школи.

САВРЕМЕНА ИСКУСТВА

Лаборшуле

-
- велики отворени радни простор (галерија, спортска дворана, радионице, лабораторија, штампарија, књижара, кухиња) ,
 - башта, зоо врт, акваријум, кавези, базени,
 - животна заједница (живе, раде уче и истражују) научници, истраживачи, студенти, ученици, наставници, родитељи),
 - учење проучавањем проблема,
 - нема класичних часова ни петоминутних одмора,
 - смјена активности сваког сата,
 - ученици могу да несметано бирају активности .

САВРЕМЕНА ИСКУСТВА

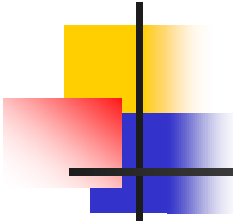
Руска школа у Златној Долини - Михаїл Петрович Шчеџињин

крајем 70-их прошлог вијека у Белгородској долини у селу Јасне

Зоре прва школа у Совјетскоме Савезу - цјеловита настава

Циљ:

- васпитање човјека који ће живјети складно и тако утицати на друштво,
- који ће посматрати и анализирати сва друштвена догађања и њихову, међусобну повезаност и гледати на свијет као једну цјелину,
- « бит ће то човјек – свеједно је хоће ли он постати инжењером, физичарем, хемичарем, грађевинаром, учитељем или неким другим— он ће моћи разумијевати свијет, у који ће ући као цјеловита личност”.

-
- у школи раде најбољи академици, професори Московскога државнога универзитета, познати спорташи,
 - У школи припремају: историчаре, педагоге-психологе (Армавирски државни педагошки институт), архитекте, стручњаке за декоративну и примењену умјетност (Ростовска архитектонска академија), грађевинаре, економисте, пројектанте (Ростовски државни грађевински универзитет), педагоге у подручју физичке културе (Петроградска академија за физичку културу Лесгафта),
 - раде по посебном програму што га је разрадио академик М.П. Шчеќињин,
 - мјесец дана баве се само хемијом, затим мјесец дана само физиком и тако редом свим предметима,

- У школи Шчећињина нема разреда и ученика исте доби у једноме разреду,

Овдје нема звона који зове на наставу нити тема наставнога сата,

Нема уобичајених школских програма и уџбеника.

КАРАКТЕРИСТИКЕ ИНТЕГРИСАНЕ НАСТАВЕ

- јача хоризонтално и вертикално повезивање наставних предмета,
- полази од дјетета (његових физичких и психичких могућности),
- разноврсни облици рада (групни рад, рад у паровима, индивидуални рад,..),
- разноврсне методе рада: разговор, извјештавање, причање, сакупљање градива и уређивање градива, експериментисање, учење уз игру, рад са стручним и литерарним текстом.....,
- чешћа промјена активности и додатно упошљавање ученика,
- природно учење,
- континуирано праћење, вредновање и оцјењивање,
- има за циљ да ученици науче да уче самостално,
- усмјерена је на рјешавање проблема, постављање питања и активног тражења одговора,
- подразумјева активног ученика,

- посматра свет као целину и на тај начин га и проучава,
- међусобно повезује знања из више наставних предмета,
- омогућава сагледавање различитих димензија једног проблема, из различитих углова и са различитих страна,
- омогућава развој интраперсоналних потенцијала (ја идентитет, јачање егo-а, самопоштовања, радозналост, емоционална стабилност),
- веће усмјеравање васпитно-образовног процеса на исходе учења,
- заснивање васпитно-образовног процеса на партиципативним кооперативним, интерактивним и искуственим методама наставе и учења,
- уважавање искуства и знања ученика која стичу ван школе,
- развијање код ученика позитивног односа према школи и образовању,
- веће усмјеравање васпитно-образовног процеса на исходе учења,
- описно и бројчано оцјењивање помоћу унапријед дефинисаних варијабли.

НАСТАВНИК У ИНТЕГРИСАНОЈ НАСТАВИ

- планира садржаје, средства, методе и облике рада и све што ће увести у наставни процес у одређеном времену,
- усклађује циљеве и исходе учења,
- организује и реализује ВОР,
- сарађује, прати и усмјерава процес учења ученика,
- ствара ситуације за активно учење,
- омогућава примјену стечених знања,
- правовремено и континуирано даје повратне информације, прихвата приједлоге ученика, подстиче, сарађује, храбри, упућује,
- подстиче оптимизам, самокритичност и отвореност,
- помаже ученицима у прихватању својих и туђих емоција,
- мотивише ученике, подстиче и развија њихова интересовања,
- прати напредовање сваког ученика и вреднује његово постигнуће,
- сарађује са родитељима, стручном службом, локалном заједницом...,
- прати ефекте свог рада и проналази нове могућности његовог унапређивања.

ПРЕТПОСТАВКЕ УСПЈЕШНОСТИ РАДА НАСТАВНИКА У ИНТЕГИСАНОЈ НАСТАВИ

-
- стално стручно усавршавање (стицање савремених дидактичко-методичких, педагошких и психолошких сазнања),
 - упознавање добрих искустава из наставне праксе,
 - спремност да се ангажује,
 - самосталност али и спремности да сарађује,
 - креативности у раду,
 - континуирано процјењивање властитог рада,
 - преузимање одговорности за свој рад.

Ученик у интегрисаној настави

- активан (истражује, открива, анализира, упоређује, објашњава, аргументује),
- самоиницијативан, успјешан, формира представе и редефинише знања кроз дискусије, писање, рачунске операције цртање, музику, покрет, израду графикана, карти, грађење и драмско изражавање.
- знање изражава својим ријечима и(или на различите начине),
- истражује и поима стварност онаквом каква она и јесте, цјеловита и интегрисана,
- способан је да знање преноси на нове тематске склопове,
- самосталан у учењу.
- способан да самостално и у групи продубљује и примјењује знања,
- искуствено, практично и продуктивно учи, (ТВ, компјутер, музички инструменти, и др.),
- искуствено учење у разним социјалним ситуацијама.

Интегрисано/тематско планирање

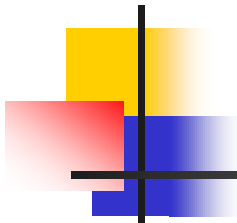
- садржај се планира по тематским цјелинама васпитно-образовног подручја,
- заснива на организацији тема и појмова(уважавајући претходна знања)и структурисању садржаја око ширих сазнајних цјелина (појмова, система појмова).
- тема обухвата сродне садржаје који се могу груписати у јединствену самосталну цјелину,
- повезује садржаје из једног или више предмета/васпитно-образовних подручја,
- садржаји могу бити различити, али мора постојати нека нит која их обједињује.

При избору и организацији теме потребно је водити рачуна о

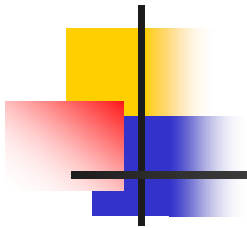
- циљевима и исходима предвиђеним програмом ,
- важности теме у доприносу учењу и развоју дјеце, потребним предзнањима за проучавање теме,
- доприносу теме у развоју и богаћењу ријечника, развоју раније учених појмова,
- усвајању чињеничних знања,
- пружању могућности смисленог учења,
- подстицању интеракције међу предметима/васпитно-образовним подручјима,
- могућностима рада у мањим и већим групама,
- постојању потребних ресурса за реализацију теме,
- пружању могућности учења изван учионице,
- укључивању родитеља и других људи у реализацију теме,
- мотивацији дјеце за тему,
- временској артикулацији

-
- доприносу теме у развоју и богаћењу ријечника, развоју раније учених појмова, усвајању чињеничних знања,
 - пружању могућности смисленог учења,
 - постојању потребних ресурса за реализацију теме,
 - пружању могућности учења изван учионице
 - укључивању родитеља и других људи у реализацију теме,
 - мотивацији дјеце за тему,
 - расположивих ресурса у школи и ван ње.

ОКРУЖЕЊЕ ЗА УЧЕЊЕ У ИНТЕГРИСАНОЈ НАСТАВИ

- уредно и естетски угодно,
- динамичо и промјенљиво,
- прилагођено различитим облицима и методама рада,
- обогаћено дидактичким материјалом,
- опремљено савременим наставним средствима,
- оплемењено стручном литературом, енциклопедијама, дјечијом литературом,
- омогућава слободно и безбједно кретање дјеце и учење социјалних вјештина у непосредној интеракцији са другима,
- интеграција активности у школи, породици и локалној заједници.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!